

วรพันธุ์ ภูมณี 2556: การเลือกพื้นที่เกาะนอนของค้างคาวแม่ไก่ภาคกลาง (*Pteropus lylei* K. Andersen, 1908) ในพื้นที่ตอนกลางของประเทศไทย ปรินญาวิทยาสตรมหาบัณฑิต (วนศาสตร์) สาขาชีววิทยาป่าไม้ ภาควิชาชีววิทยาป่าไม้ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ผู้ช่วยศาสตราจารย์จักษณ ภูมิโณม, Ph.D. 111 หน้า

การศึกษาการเลือกพื้นที่เกาะนอนของค้างคาวแม่ไก่ภาคกลาง บริเวณตอนกลางของประเทศไทย ทำการเก็บข้อมูลภาคสนาม ระหว่างเดือนกุมภาพันธ์ 2552 ถึงเดือนมิถุนายน 2552 เพื่อศึกษา 1) ลักษณะของต้นไม้ที่ค้างคาวแม่ไก่ภาคกลางใช้และไม่ใช้เป็นพื้นที่เกาะนอน 2) พื้นที่ที่มีศักยภาพรองรับประชากรค้างคาวแม่ไก่ภาคกลาง 3) จำนวนประชากร และ 4) ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรค้างคาวแม่ไก่ภาคกลางกับปัจจัยทางชีวภาพและกายภาพที่ส่งผลต่อการเลือกพื้นที่เกาะนอน จากการศึกษาลักษณะของต้นไม้ที่ค้างคาวแม่ไก่ภาคกลางเลือกใช้ และไม่ใช้เกาะนอน พบว่าต้นไม้ที่เป็นพื้นที่เกาะนอนจำนวน 348 ต้น 38 วงศ์ และ 62 ชนิด และ ต้นไม้ที่ไม่ใช้เป็นพื้นที่เกาะนอน จำนวน 173 ต้น 24 วงศ์ และ 53 ชนิด ซึ่งพืชส่วนใหญ่ของต้นไม้ส่วนใหญ่เป็นไม้ยืนต้น (91%) และต้นไม้ที่ไม่ใช้เป็นพื้นที่เกาะนอนบอยที่สุดคือ วงศ์ Dipterocarpaceae รองลงมาได้แก่ วงศ์ Leguminosae-Papilionoideae วงศ์ Moraceae วงศ์ Leguminosae-Mimosoideae วงศ์ Meliaceae และวงศ์ Palmae โดยพบว่าลักษณะ ความโต ความสูง ความสูงกิ่งแรก และปริมาตรของชั้นเรือนยอด มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$)

การวิเคราะห์ด้วยวิธี minimum entropy เพื่อศึกษา ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเหมาะสมเชิงพื้นที่ที่นอกเหนือจากลักษณะของต้นไม้ พบว่าอุณหภูมิ มีอิทธิพลต่อความเหมาะสมของพื้นที่มากที่สุด รองลงมาได้แก่ ความสูงจากระดับน้ำทะเล ความกดอากาศ พื้นที่ย่านอุตสาหกรรม แหล่งน้ำ ความชื้นสัมพัทธ์ พื้นที่สวนผลไม้ และปริมาณน้ำฝน ตามลำดับ สำหรับการศึกษาระบบประชากรค้างคาวแม่ไก่ภาคกลาง พบประมาณ 25,000 ตัว จากต้นไม้ที่เกาะนอน 348 ต้น และจำนวนประชากรจากวิธีการนับตรง และวิธีการนับจากภาพถ่าย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) และจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างประชากรกับปัจจัยทางชีวภาพและกายภาพ พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อจำนวนประชากรมากที่สุดได้แก่ ปริมาตรชั้นเรือนยอด รองลงมาได้แก่ ระยะห่างจากต้นไม้ที่เกาะนอน กับต้นไม้ที่อยู่ข้างเคียงแต่สูงกว่า ความสูง และแหล่งน้ำ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการศึกษานี้มีส่วนสำคัญในการจัดการ และเป็นความรู้พื้นฐานที่มีประโยชน์ ในการทำความเข้าใจนิเวศวิทยาของค้างคาวแม่ไก่ภาคกลางมากยิ่งขึ้นในอนาคต

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก